Till Justitiedepartementet

Ert Dnr: Ju2026/01662

Promemorian Ett permanent snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare

Sammanfattning

Ett särskilt snabbförfarande för hanteringen av unga lagöverträdare är i grunden en god idé. Det är därför välkommet att den borgerliga regeringen har valt att gå vidare med förslaget om att permanenta arbetssättet efter den försöksverksamhet som initierades av den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen, och som därefter successivt har byggts ut till att omfatta hela landet.

En snabb och tydlig reaktion på brott som begås av unga stärker sambandet mellan handling och konsekvens, bidrar till ökad rättssäkerhet och skapar bättre förutsättningar för tidiga insatser. Sammantaget bör detta också minska risken för återfall i brott. Ur det perspektivet är det olyckligt att förslaget inte omfattar fler brottskategorier framför allt genom att inkludera vissa åklagarledda förundersökningar. Samtidigt finns det goda möjligheter att framöver se över dessa avgränsningar.

Förslagets konsekvenser för socialtjänsten behandlas inte heller närmare. Arbetssättet ställer högre krav på socialtjänstens verksamheter när det gäller tillgänglighet, samverkan och skyndsam handläggning. Det är därför viktigt att dessa konsekvenser uppmärksammas och beaktas vid genomförandet.

Ställningstaganden

Stockholm stad har tagit del av Justitiedepartementets remiss och svarar utifrån ett kommunalt perspektiv. I staden är det främst socialtjänsten som berörs av delar av förslagen.

4. Snabbförfarandet i brottmål för unga lagöverträdare ska införas permanent

Stockholms stad tillstyrker förslag om att brottsutredningar mot lagöverträdare under 18 år ska ingå i ett särskilt snabbförfarande. En snabb reaktion på brott och tidiga insatser kan bidra till att förebygga fortsatt kriminalitet. Att tidigt uppmärksamma barn och unga som riskerar att utveckla allvarlig kriminalitet är en viktig del av stadens brottsförebyggande arbete.

Socialtjänstens uppdrag utgår samtidigt från individuella bedömningar av barnets eller den unges situation och behov. Ett

Stadshuset
Ragnar Östbergs Plan 1
105 35 Stockholm

snabbare förfarande behöver därför genomföras på ett sätt som säkerställer barnets bästa och delaktighet samt ger socialtjänsten förutsättningar att göra välgrundade och rättssäkra bedömningar.

5. Den myndighetsgemensamma samverkan ska fortsätta
Stockholms stad tillstyrker förslag om att Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket, Kriminalvården och Domstolsverket fortsatt ska samverka i snabbförfarandet för unga lagöverträdare, att särskilda bestämmelser som reglerar den samverkan ska införas i myndigheternas instruktioner samt att Polismyndigheten ska ha ett särskilt ansvar för att leda det myndighetensgemensamma arbetet.

Stockholms stad har god samverkan med Polismyndigheten, på såväl strategisk som operativ nivå. En fortsatt välfungerande samverkan och samordning kring unga lagöverträdare är viktig för det förebyggande arbetet och för målet om ett tryggt och säkert Stockholm.

7. Konsekvenser
Stockholms stad vill uppmärksamma att ett permanent snabbförfarande kan vara positivt för socialtjänstens arbete med barn och unga, eftersom långa förundersökningstider kan försvåra arbetet med tidiga och samordnande insatser. Samtidigt kan kortare tidsramar ställa ökade krav på socialtjänstens tillgänglighet och samverkan. Det är viktigt att socialtjänsten ges förutsättningar att även fortsättningsvis genomföra rättssäkra bedömningar med god kvalitet.

Stockholm som ovan

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande